

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ ТА РОЗВИТОК ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРЕНУВАНЬ ЗІ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Антонюк Андрій, Павлюк Дмитро, Головченко Дмитро
*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Резюме. В дослідженні визначено позитивні та негативні сторони дистанційного тренування. Розкриті основні положення проведення дистанційних тренувань з борцями. Розроблено практичні рекомендації при проведенні тренувального заняття в онлайн-режимі.

Summary. The study identified the pros and cons of distance learning. The main provisions of distance training with wrestlers are revealed. Practical recommendations for conducting online training sessions have been developed.

Актуальність проблеми. Відмінною рисою сучасної освіти є підвищення різноманіття форм та видів організації навчальної діяльності. Інформаційні технології, інтегровані з педагогічними системами та методами, дозволяють сьогодні значно збільшити можливості учнів у виборі та реалізації індивідуально орієнтованої траєкторії освіти, у тому числі фізичної підготовки та розвитку [3].

Цифровізація інструментів організації навчальної діяльності стала ще більш актуальною в період пандемії коронавірусу COVID-19, яка змінила всі сторони звичного способу життя людей і не могла не торкнутися тренувального процесу як початкового етапу в дитячо-юнацьких школах країни [2]. Для реалізації дистанційної взаємодії з тренером необхідно доцільно використовувати сучасні технології.

Мета дослідження – вивчення особливостей застосування технологій дистанційного навчання у тренувальному процесі спортсменів спеціалізації «спортивна боротьба».

Завдання дослідження:

1. Визначити позитивні та негативні сторони дистанційного тренування;
2. На основі аналізу та узагальнення даних літературних джерел та рекомендацій тренерів розробити та апробувати технологію дистанційного навчання в навчально-тренувальному процесі борців;
3. Розробка методичних та практичних рекомендацій щодо дистанційної роботи для тренерів, спортсменів та батьків в умовах карантину.

Методи дослідження. Використано аналіз літератури за тематикою дослідження, бесіди з тренерами та педагогічний експеримент. Організація дослідження здійснювалася зі спортсменами групи попередньої базової підготовки 2-го року навчання, котрі займаються в дитячо-юнацькій спортивній школі № 5 м. Вінниця.

Результати дослідження. «Дистанційне навчання – форма навчання, заснована на використанні інформаційних технологій, їх технічних засобів для передачі навчального матеріалу, його самостійного вивчення, діалогового обміну між педагогами та учнями, а також процес навчання, який не пов'язаний з конкретним розташуванням у просторі та часі, і конкретною освітньою установою» [3, с. 2]

Ця форма виходить за рамки навчального процесу у вищих навчальних установах і застосовується у багатьох сферах, наприклад, у спортивній. Метою дистанційного навчання спортсменів є реалізація принципу безперервності у тренувальному процесі [3].

В умовах вимушеної самоізоляції тренувальний процес, в першу чергу, був спрямований на збереження та по можливості підвищення рівня загальнофізичної підготовленості, часткову реалізацію спеціальної фізичної підготовки (у розвитку гнучкості, силових та координаційних здібностей), вивчення теоретичного матеріалу з техніко-тактичної підготовки, удосконалення елементів боротьби, а також психологічну підготовку до подальших після самоізоляції змагальних поєдинків та підвищення мотивації вихованців до занять боротьбою [1].

Відмітимо, що онлайн тренування проводили протягом 40-60 хвилин, що дещо менше звичайних (за рахунок скорочення часу відпочинку між серіями та підходами). Проте за рахунок застосування колових та інтервальних методів вправ збільшилася їх інтенсивність. Робочий пульсовий коридор тримався в діапазоні від 162 уд./хв. до 180 уд./хв.

Для підвищення ефективності домашньої навчально-тренувальної роботи з боротьби використовувалися нові вправи, взяті з арсеналу підготовки висококваліфікованих спортсменів інших видів спорту (легкоатлетичне багатоборство, спринт), з якими борці не були знайомі і раніше не використовували у тренувальній практиці. Вимоги до цих вправ полягали у можливості реалізації на обмеженому просторі без спеціального спортивного устаткування.

Під час навчання із застосуванням дистанційних освітніх технологій для проведення навчально-тренувальних занять було створено можливість інтернет-комунікацій тренера з вихованцями на платформі Google Meet, де в режимі онлайн-конференції реалізовувався контроль та управління навчально-тренувальною групою з виконання заданих комплексів вправ. Крім того, завдання для навчально-тренувального заняття для вихованців відділення вільної боротьби (у вигляді індивідуальних програм занять та відеороликів з демонстрацією та поясненнями різних варіантів вправ) регулярно викладалися тренером-викладачем.

Також в педагогічному експерименті використовувалися ідеомоторні тренування, під якими розуміються різні способи впливу суб'єкта на власний психічний стан та інші функції організму шляхом використання словесних формулювань та відповідних їм уявних образів [2].

З допомогою ідеомоторних вправ візуалізовувалися технічні прийоми боротьби, що дозволило надійно закріпити їх в пам'яті. Багато часу приділялося також перегляду навчально-тренувальних сутичок самих вихованців та розбору поєдинків змагань відомих борців.

Пропонуємо методичні рекомендації при проведенні тренувального заняття в онлайн-режимі: складання плану-конспекту тренувального заняття (з урахуванням домашніх умов); реєстрація учасників (спортсменів або їх батьків) у соціальних мережах або мобільних додатках для проведення тренувального заняття; безпосереднє проведення тренувального заняття в домашніх умовах (наявність технічного пристрою для зв'язку з тренером, спортивної форми, достатньо вільного простору, наявність гімнастичного килимка). Тренеру необхідно розташовувати камеру так, щоб вправи було добре видно, враховуючи при цьому освітлення та фон; зовнішній вигляд тренера та спортсмена повинен відповідати вимогам до занять спортом; необхідно звернути увагу на налаштування мікрофона, якість відеозв'язку та з'єднання з Інтернетом.

Далі представлені основні правила для тренерського складу щодо написання плану-конспекту тренувального заняття в умовах домашніх тренувань.

Практичні рекомендації тренерам зі складання конспекту онлайн-тренувального заняття: план-конспект розробляється тренером відповідно до розкладу тренувальних занять; зміст плану-конспекту включає в себе: засоби та методи для кожної частини тренувального заняття, дозування вправ, організаційно-методичні вказівки; необхідно враховувати специфіку виду спорту, період підготовки у тренувальному році та етап підготовки; зміст тренувань має відповідати домашнім умовам; бажано включити такі види підготовки як загальна фізична підготовка, спеціальна фізична підготовка, інструкторська, суддівська та теоретична; засоби фізичної підготовки у конспекті подаються у короткій та лаконічній формі, у дозуванні вправ вказується кількість повторень (кількість разів) або часових параметрів (хв, с).

Хочемо відмітити негативні моменти онлайн-тренувань: складність віддалено навчати новим технічним прийомам боротьби і відсутність тактильного контакту з учням (допомоги при вдосконаленні елементів та виправленні помилок, що виникають); втрата часу на організаційну розбудову та адаптацію до нових форм навчально-тренувального процесу; неможливість спаринг-поєдинків; конфлікти при непорозуміннях між учасниками процесу; складність прогнозування результатів занять [3].

Однак вони покриваються позитивними факторами дистанційного онлайн-навчання – можливістю оптимізації процесу за рахунок диференціації фізичних навантажень у суворій відповідності до рівня підготовленості та віку

кожного з вихованців; можливістю різномітного навчання з урахуванням індивідуальних можливостей борців; розвиток здатності самостійно реалізовувати програми тренувальних занять та прагнення до самоосвіти; поєднання різних форм та методів взаємодії тренера та вихованця.

До позитивних результатів онлайн-занять можна віднести і той факт, що спортсмени не переривали тренувального процесу, не втратили спортивної форми, не знизили мотивацію до занять боротьбою. Можна констатувати, що тренувальний процес у такому форматі став більш творчим та індивідуальним, відкрив нові можливості для творчого самовираження тренера та спортсменів [3].

Висновки. Таким чином, домашні онлайн-заняття під час використання дистанційних технологій можна вважати засобом, що забезпечує візуальну комунікацію викладача з кожним із вихованців у період вимушеної самоізоляції, а також безперервність навчально-тренувального процесу та його ефективність у цілому.

Список використаних джерел:

1. Антонюк, А. Е. Удосконалення технічної майстерності борців вільного стилю 14-15 років із акцентованим використанням сучасних технічних засобів навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), Київ, 2022. Вип. 3 (148). С. 20-26.
2. Огарь Г. О., Косинцев О. В. Динаміка фізичної підготовленості борців 8-10 років під впливом дистанційних тренувальних занять в умовах карантину. *Єдиноборства*. 2020. № 4. С. 25-34
3. Стражнікова І.В. Особливості, переваги й недоліки дистанційного навчання в українських ЗВО. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика»*. Харків: «Стиль-Издат», 2018. С. 116–119.

ДИНАМІКА ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЕГКОАТЛЕТІВ-СПРИНТЕРІВ В РІЧНОМУ МАКРОЦИКЛІ

Дорофєєва Анна, Смірнов Ярослав, Кульчицька Ірина

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Резюме. В статті представлені результати дослідження швидкісно-силових здібностей легкоатлетів-спринтерів в процесі підготовчого періоду річного циклу тренувань. Дані свідчать про необхідність продовження пошуку шляхів оптимізації навчально-тренувального процесу бігунів на короткі